

Täysistunto

Keskiviikko 27.5.2020 klo 14.02—17.18

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 78/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen : Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.41 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronavirusepidemia aiheuttaa tällä hetkellä sekä lomautuksia että työsuhteen päättymistä ja myöskin osittaista työllistymistä, kun lisätyön saanti on vaikeaa. Samaan aikaan meillä on myös avoimia työpaikkoja. Työpaikan sijainti ja se, missä lomautettu tai työtön asuu, eivät kuitenkaan aina kohtaa. Tästä voi olla kyse esimerkiksi maa- ja puutarhatilatalouden työpaikoissa.

Työttömyysturvalain keinoin, työttömyysturvajärjestelmän keinoin, tuetaan jo nyt sekä osa-aikatyön että keikkatyön vastaanottamista. Tämä keino on työttömyysetuuden sovitteilu. Työttömyysturvajärjestelmällä tuetaan jo nyt alueellista liikkuvuutta työn perässä, ja tässä keino on liikkuvuusavustus, harmillisen huonosti tunnettu työn vastaanottamisen tuki.

Tämän lakiehdotuksen tarkoituksena on väliaikaisesti lisätä työllistymisen kannusteita huoltovarmuuden turvaamiseksi poikkeusoloissa maa- ja metsätalousministeriön toimialan kannalta kriittisissä tehtävissä, mutta myös laajemmin väliaikaisesti tukea työn vastaanottamista ja tuen saajien taloudellista tilannetta covid-19-epidemian vaikutusten vallitessa, kun siirrymme yhteiskunnassa avautumisen vaiheeseen.

Keinoja koskeva keskustelu on käyty yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa, ja työn taustana on maa- ja puutarhatilojen työvoiman tarve. Maatalous ei kuitenkaan ole yksin, kun työllistämistä tai lisätyöllistämistä pohditaan. Esimerkiksi ravitsemusliikkeille tarjottavaa tukea koskeva hallituksen esitys sisältää osa-aikatyön elementin. Tässä nyt käsiteltävässä esityksessä tarkoitettujen väliaikaisten kannustimien koskevien poikkeusten soveltaminen ei olekaan riippuvainen työnantajan toimialasta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 11.5. voimaan tullutta lakia väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi. Tähän uunituoreeseen lakiin ehdotetaan lisättäväksi kaksi uutta pykälää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

Työttömyysetuuden sovittelun suojaosaa esitetään väliaikaisesti korotettavaksi. Suojaosahan on se osuus ansioista, jota ei huomioida maksettaessa soviteltua työttömyysetuutta. Esityksen mukaan suojaosa nousisi 300 eurosta 500 euroon kuukaudessa. Itse laskukavaa ei muutettaisi. Myös väliaikaisen poikkeuksen aikana puolet suojaosan ylittävästä bruttotulosta pienentää kuukaudelta maksettavaa täyttä työttömyysetuutta. Väliaikainen poikkeus koskisi osittain työllistyviä riippumatta siitä, millä alalla henkilö työllistyy, ja riippumatta siitä, onko hän palkansaaja vai yrittäjä.

Väliaikainen poikkeus koskisi myös niitä osittain työllistyviä, jotka ovat osa-aikatyössä jo ennen lain ehdotettua voimaantuloa. Tällä väliaikaisella poikkeuksella kannustetaan ja turvataan toimeentuloa tilanteessa, jossa lisätyön saamista vaikeuttaa vielä esimerkiksi se, miten palvelukysyntä virkoaa, kun yhdessä avaamme yhteiskuntaa.

Työttömyysturvalaissa säädetyn liikkuvuusavustuksen osalta hallituksen esityksessä ehdotetaan väliaikaista poikkeusta, joka koskisi ehtoa siitä, millainen työmatkaan kuluva keskimääräinen aika oikeuttaa liikkuvuusavustukseen, kun kyse on kokoaikatyöstä. Tätä edellytystä pudotettaisiin nyt ehtona olevasta yli kolmesta tunnista väliaikaisesti yli kahteen tuntiin. Poikkeus yhdenmukaistaisi väliaikaisesti koko- ja osa-aikatyön työmatkaan kuluvaan aikaan koskevan edellytyksen.

Arvoisa puhemies! Eduskunta ja hallitus ovat olleet molemmat huolissaan siitä, miten Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassat selviävät työttömyysturvahakemusten käsittelystä, kun erityisesti lomautettujen määrä on kasvanut nopeasti. On tärkeää, että toimeenpanijoiden työtä tuetaan. Tuki voi olla rahallista, toimeenpanoresurssia vahvistavaa tukea, ja tätä lisätukea sisältyikin vuoden 2020 toiseen lisätalousarvioon. Tarve viivyttyksettömään käsittelyyn on huomioitava myös, kun haemme sosiaaliturvasta ratkaisuja ihmisten toimeentuloon ja toisaalta myöskin työvoiman saatavuuteen.

Siksi tässäkin esityksessä on käytetty pohjana jo olemassa olevaa lainsäädäntöä. Hallituksen esityksessä ei ehdoteta työttömyysturvajärjestelmälle uusia elementtejä, vaan hyödynnetään olemassa olevaa. Muutokset eivät kohdennu tietyille, erikseen määritellyille aloille vaan koskevat kaikkia ammattialoja. Ei esitetä uusia ehtoja tai uusia tilanteita työttömyysturvan saantiin, vaan tehdään väliaikaisia poikkeuksia nykyisiin ehtoihin.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, ja voimassaolo päättyisi samaan aikaan kuin vastikään, 11.5., vahvistetun työttömyysturvan poikkeuksia sisältävän lain voimassaolo päättyisi.

15.46 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä. On toki tärkeää, että me pystymme varmistamaan sen, että työttömien kohdalla kannustinloukut eivät ole se, joka estää tällä hetkellä ottamasta väliaikaista työtä vastaan. Niin kuin ministeri tuossa toi esille, erityisesti ja lähtökohtaisesti tässä on huoli maa- ja puutarhatilojen kausityöstä mutta toki myös sitten muustakin työstä. Uskon, että se, että tätä työttömyysetuuden suojaosaa korotetaan väliaikaisesti, on nimenomaan kannustava elementti.

Tässä on tärkeää huomata myöskin se, että tämä suojaosan korottaminen koskisi myös yritystoiminnan ansion sovittelua, ja se varmasti myös omalta osaltaan tukee sitten sivutoimisesti työllistyviä ja myöskin väliaikaisesti työmarkkinatukea saavia yrittäjiä. Voisin kuvitella, että myöskin tämä liikkuvuusavustus, vaikka tuo tuntimäärä nyt vain yhdellä tunnilla muuttuu, omalta osaltaan olisi sellainen, joka kannustaisi työttömänä olevia hakeutumaan myöskin väliaikaisiin ja määräaikaisiin, lyhytaikaisiin työsuhteisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on hyvä kuitenkin huomauttaa siitä, että meidän suomalaisen sosiaaliturva- ja työttömyysturvajärjestelmämme nimenomaan nämä, voisiko sanoa, perusosat — työmarkkinatuki, peruspäiväraha ja sitten toisaalta niihin usein linkittyvä sosiaaliturva — ovat sen tyyppisiä, että niitten yhteensovittaminen tässä sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä on se, joka todennäköisesti sitten kaikkein parhaimmalla tavalla tulee ratkaisemaan näitä kannustinongelmia. Tällä hetkellä meillä on useimmiten se tilanne, että esimerkiksi asumistuen, sosiaaliturvan perustuen ja työttömyysturvan yhteensovittaminen aiheuttaa sellaisen niin sanotun Bermudan kolmion, että sieltä ihmisen on todella vaikea ponnistaa ulos, koska yhden etuuden korottaminen leikkaa toista, tai jos siihen tulee työtuloja lisää, niin se leikkaa enemmän näitä sosiaalietuksia kuin mitä sitten tämä hankittu työtulo on. Tämä konkretisoituu erityisesti lyhytaikaisissa, määräaikaisissa työsuhteissa.

Siinä mielessä täytyy vain todeta, että tämä tällaisena määräaikaisena lainsäädäntönä on varmasti hyvä viedä eteenpäin, mutta sitten se varsinainen savotta koittaa siellä edessäpäin, kun lähdemme uudistamaan tätä sosiaaliturvalainsäädäntöä. — Kiitos.

15.49 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on siis tukea paitsi maatalouden kausityön vastaanottamista ja liikkumista kausityön perässä, myös helpottaa muun työn vastaanottamista ja alueellista liikkuvuutta työn perässä. Ministeri kertoi, että esityksessä ehdotetaan, että työttömyysetuuden suojaosaa korotetaan väliaikaisesti nykyisestä 300 eurosta 500 euroon kuukaudessa, ja muutoksella sanotaan helpotettavan osa-aikatyön ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista erityisesti näillä maa- ja puutarhatiloilla mutta myös muualla. Lisäksi liikkuvuusavustusta maksettaisiin väliaikaisesti lyhyemmästäkin työmatkasta. Kyse on siis siitä, että näiden töiden vastaanottamisesta halutaan tehdä kannustavampaa.

Esityksen takana on kannatettava ajatus, ja työttömyysturvaetuuden suojaosan nostaminen väliaikaisesti tässä poikkeuksellisessa tilanteessa on hyvä asia. Perussuomalaisethan ovat jo aiemmin esittäneet, että maatiloille työhön menevän lomautetun tai työttömän pitäisi saada väliaikaisesti pitää koko etuus palkan päällä. Tämä olisi ollut hyvinkin kannustavaa. Ainakin silloin, kun me tätä esitimme, hallituksesta näytettiin tälle vihreää valoa, mutta en tiedä, mihin se on unohtunut.

Iso ”mutta” tämän esityksen kannalta on se, mihin edustaja Essayahkin tässä vähän viittasi, eli se, kannustaako tämä sitten varsinaisesti mihinkään. Vaikka tämä tulosuojan nousee, niin asumistuki laskee. Pelkän työttömyysetuuden suojaosan nostaminen voi pudottaa asumistukea, koska työttömyysturvan brutto nousee. Tämä ongelma on ymmärtääkseni tiedostettu hallituksessa, mutta siitä huolimatta nyt ei esitetä, että asumistuen suojarajaa nostettaisiin. Mutta jos ihmiset halutaan oikeasti saada ottamaan vastaan 15 tuntia töitä, niin täytyisi näitä molempia suojarajoja tietysti nostaa ja tarkastella. Niinpä valitettavasti epäilen, kannustaako tämä esitys tosiaan aidosti tällaisenaan ottamaan vastaan matalapalkkaiset osa-aikatyöt.

En voi myöskään välttyä ihmettelemästä, miten vaikeaa sitten on kannustaa suomalaisia ja maassa jo vakiintuneesti olevia ihmisiä töihin verrattuna siihen, miten helppoa se tuntuu olevan turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien kohdalla. Juuri tänään hallintovaliokunnasta on saatu ulkomaalaislain muutos, jolla halutaan helpottaa turvapaikanhakijoiden työskentelyä maatiloilla. Kuten esityksestä ilmenee, niin hyöty tulee olemaan melko olematon, mutta tulipahan taas hallitukselta tehtyä. Nämä turvapaikanhakijat saavat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

palkan päälle ilmaisen asumisen, ilmaisen terveydenhuollon, ilmaisen ruoan ja valtavan koneiston, joka pitää kädestä ja auttaa eteenpäin. Suomalainen työntekijä jää matalapalkkaisessa osa-aikatyössä usein miinukselle. Mikäli te joskus yrittäisitte tarjota samanlaisia palveluita tai vähän enemmän porkkanaa suomalaisille työttömille ja työmarkkinoilta tiipahtaville ihmisille, niin voitaisiin sitten taas katsoa, kelpaako se työ suomalaisille.

15.52 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Kyllä taas ihmetyttää, että voi löytyä tästä maasta ihmisiä, jotka ovat kateellisia turvapaikanhakijoille.

Mutta kun mennään tähän esitykseen, niin täytyy todeta, että virusepidemia on ajanut valtavan määrän suomalaisia pulaan. Esimerkiksi meillä Vantaalla työttömyysprosentti, kun lomautetut lasketaan mukaan, nousi hetkessä 8:sta yli 20:een. Toisaalta meillä on Suomessa myös avoimia työpaikkoja, mutta niiden sijainnissa, palkkauksessa, työajoissa, sopimusrakenteessa on ongelmia, joiden takia pulaan joutuneen ihmisen ei kannata ottaa riskiä tukien menetyksestä ja taloudellisen tilanteen heikkenemisestä entisestään.

Tämä käsittelyssä oleva esitys tukee ja kannustaa työn menettäneitä ja lomautettuja työllistymisessä ja parantaa taloudellisia mahdollisuuksia työllistyä tilanteessa, jossa yhteiskuntaa nyt aletaan avata. Lakiehdotuksen tarkoituksena on siis väliaikaisesti lisätä työllistymisen kannusteita huoltovarmuuden turvaamiseksi poikkeusoloissa esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön toimialan kannalta kriittisissä tehtävissä. Tämä esitys voi kuitenkin olla paljon tätä merkittävämpi.

Arvoisa puhemies! Täytyy jälleen lämpimästi kiittää ministeri Pekosta, joka ajoi korotuksen harvinaisen vauhdikkaasti läpi. Sain olla mukana neuvottelemassa alkuperäistä 300 euron suojaosaa, jolloin jo todettiin heti, että se summa kaipaava tulevaisuudessa korotusta. Valitettavasti sen jälkeen viime eduskuntakaudella mitään ei asialle tapahtunut. Nyt taso alkaa olla riittävä. Vielä kun saataisiin asumistuki mukaan, jolloin järjestelmä olisi linjakkaampi ja siitä saataisiin kaikki tehot irti ihmisten mahdollisuuksien ja työllisyysasteenkin parantamiseen. Koska suojaosan nostosta hyötyvät vaikeuksissa olevien ihmisten lisäksi myös yritykset ja aivan koko yhteiskunta, voisi toivoa tästä salista löytyvän tahtoa tehdä siitä pysyvä, [Arto Satonen: Ei!] vaikka se joillekin tahoille on tietysti ideologisesti hankala — onhan se yhdenlainen iso askel kohti perustuloa.

Arvoisa puhemies! Olen todella tyytyväinen, että hallitus on tarttunut asiaan pragmaattisesti, nopeasti, ilman ideologisia jarruja. Etenkin näin kriisiaikana se on välttämätöntä.

15.55 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tämäkin hallituksen esitys on syntynyt siltä pohjalta, että halutaan helpottaa maatalouden kausityövoiman käyttöä. Voi siinä olla muitakin ulottuvuuksia — kuitenkin väliaikainen ratkaisu. Jos tuo edellinen maatalouden luopumistuen ansiotulorajan väliaikaista poistamista koskeva esitys oli marginaalinen, niin kyllähän tämä on tietysti maatalouden kausityövoiman kannalta vielä marginaalisempi, mutta silti hyvä esitys, josta tietenkin pitää kiittää.

Tämä työttömyysetuuden sovittelun suojaosan korottaminen 300 eurosta 500 euroonhan siis tarkoittaa sitä, että tuota summaa ei huomioida maksettaessa soviteltua työttömyysetuutta. Sinänsä ihan oikeasuuntainen toimenpide varmaan ja mittaluokaltaan ehkä asianmukainen. Tietysti on hyvä myöskin tämä kokoaikatyön liikkuvuusavustuksen mahdollistaminen silloin, kun keskimääräinen päivittäinen työmatka on noin kaksi tuntia, kun nykyisin tuo raja on kolme tuntia. Näillä on oma merkityksensä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

Totta kai, jos puhutaan sitten näitten työttömyysetuuden saajien käyttämisestä maatalouden kausityöhön tai työmarkkinatukea nauttivien yrittäjien käyttämisestä maatalouden kausityöhön, niin siinä on käytännössä suuria ongelmia. Tässähän odotukset kohdistuvat lähinnä juuri näihin lomautettuihin ja työmarkkinatukea saaviin yrittäjiin, ja hehän voivat minä päivänä tahansa palata siihen alkuperäiseen, varsinaiseen työhönsä. Se on erittäin hankalaa myös kaikessa tässä kausityössä. Nyt poimintatyössä pitäisi olla varmuus siitä, että työntekijät siellä pelloilla pysyvät, ja tästä on jo kokemuksia. Sinänsä myönteinen asia, että lomautettu palaa töihinsä tai yrittäjä palaa yrittäjätoimintaansa, mutta silloin se viljelijä jää sitten ilman työvoimaa hyvin yhtäkkisesti, ja siinä mielessä tämä on hyvin hankala linja hoitaa tätä maatalouden kausityövoimaongelmaa.

Edelleen on tosiasia, että äkkiä pitäisi saada pois nämä lukumäärärajat EU- ja Eta-alueiden ulkopuolisen työvoiman käytöltä ja myöskin sujumaan sen vakiintuneen työvoiman saanti, joka nämä työt on aina pystynyt tekemään jo monet, monet vuodet.

15.58 Pasi Kivisaari kesk: Herra puhemies! Kiitos ministeri Pekoselle hyvän esityksen esittelystä.

Työmarkkinoilla vallitsee työllistymisen kannalta varsin haastava tilanne. Yhtäältä ihmisiä on jouduttu lomauttamaan tai irtisanomaan, toisaalta esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta erittäin keskeiseen maatalouden toimintaan tarvitaan työntekijöitä, sekä kokoaikaisia että osa-aikaisia. Esitys ei kuitenkaan tietenkään rajoitu pelkästään yhteen alaan vaan palvelee laajemminkin, kuten ministeri Pekonen totesi.

Kotimaisen työvoiman osalta avainasemassa ovat ylipäättään työttömien työnhakijoiden hakeutuminen avoimiin työpaikkoihin ja, totta kai, myös työnantajien palkkaamista koskevat joustot. Työnhakijat ja kausityön työpaikat on saatava kohtaamaan, siis löytämään toistensa luo. Vaikka työmarkkinoilla on levottomuutta ja epäselvyyttä tulevaisuudesta, monilla aloilla on edelleen voimakas työvoiman tarve. Paine kohdistuu vähintään nyt osa-aikatyöhön, jolloin palkkaamiseen ja työn vastaanottamiseen tehtävät huojennukset ovat hyvin perusteltuja. Koronavirus on aiheuttanut kotimaisen työttömyys- ja lomautusaallon, samoin ulkomaisen vierastyövoiman saatavuus on heikentynyt. Tarvitsemme siis sytykkeitä, joissa tarpeet kohtaavat, ja nyt niitä sytykkeitä on tarjolla.

Esityksellä siis kannustetaan ja joustavoitetaan työllistymistä. Jos, ja usein kun, työpaikka sijaitsee etäällä työttömän kotipaikasta, liikkuvuusavustuksen väliaikainen muuttaminen on järkevää. Liikkuvuusavustusta voitaisiin maksaa siis kokoaikatyöhön, jos henkilön päivittäiseen työhön liittyvän matkan kesto ylittää keskimäärin kaksi tuntia nykyisen kolmen tunnin sijasta.

Ja sitten, puhemies, esityksen pihvi. Kokoaikatyötä ei tietenkään ole aina mahdollista saada. Kaikenlaisen työn tekemisen pitäisi kuitenkin aina olla kannattavaa ja ihmisen hyvinvointia palvelevaa. Siksi kannusteita työn tekemiseen ja vastaanottamiseen pitää tehdä. Keinonahan, kuten täällä on todettu, on nyt siis työttömyysetuuden suojaosan korottaminen nykyisestä 300 eurosta 500 euroon kuukaudessa. Pidän tätä paitsi hyvänä kädenojenuksena ja tahdonilmauksena työvoimatarpeeseen myös [Puhemies koputtaa] houkuttimena työn vastaanottamiseen.

16.01 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Tätäkin ehdotusta on osaltaan perusteltu maatalouden kausityövoiman tarpeella, hyvä niin. Voi olla, että sinne vähän apua tästäkin tulee, vaikka tähän kieltämättä liittyvät ne haasteet, jotka edustaja Kiviranta tässä erin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

omaisesti kertoi. On tietysti täysin luonnollista, että jos henkilö on menettänyt työnsä toiselta alalta ja sitten lähtee vähäksi aikaa maataloustöihin, niin jos hän saa takaisin oman entisen työpaikkansa, niin hän siihen myös palaa. Mutta siitä huolimatta tälle esitykselle on kyllä ihan perusteita.

Jos mennään ensin tähän liikkuvuusavustuksen puolelle, niin se on ihan järkevää. Meillä on iso haaste siinä, että työvoimaa on vaikea saada liikkumaan. Me olemme nähneet näissä isoissa irtisanomisissa muun muassa teollisten yritysten loppumisen osalta hyvin selkeästi, että ihmiset ovat hyvin radikaalejakin muuttamaan alaa — muistan, että kun aikoinaan Kemijärveltä Salcomp lopetettiin, sieltä moni lähti koulutukseen lähihoitajaksi ja sairaanhoitajaksi ja niin poispäin — eli hyvin radikaaliinkin alanvaihdokseen ollaan valmiita, muttei sen sijaan olla kovin halukkaita liikkumaan maan sisällä työn perässä silloin, kun se edellyttää muuttoa. Tämä on tietysti tavallaan ymmärrettävää, koska varsinkin niille, joilla on siellä perheet ja omakotitalot ja lasten harrastukset ja elämä, muuttaminen ei ole niin helppoa, mutta se luo kyllä aikamoisen haasteen taloudelle, kun on äärimmäisen vaikeaa saada uutta työtä syntymään aina sinne, mistä edellinen on loppunut. Mutta tämä liikkuvuuden edistäminen on ilman muuta kannatettavaa.

Sen sijaan, arvoisa puhemies, tästä suojaosasta: Nyt edustaja Saramo ehti jo lähteä, mutta kun hän tässä kyseli siitä, kun edellinen hallitus — tarkoittaen siis Sipilän hallitusta — ei tehnyt mitään tälle suojaosan korottamiselle, niin voisin kyllä edustaja Saramolle ja muillekin sanoa, että varmaan olisi tehty, jos se olisi pelkästään positiivinen asia, mutta valitettavasti se ei ole. Se, että suojaosaa nostetaan 300 eurosta 500 euroon, kyllä kannattaa osa-aikaisen työn tekemisessä ihan varmasti, mutta se myös tarkoittaa sitä, että kokoaikatyön ja osa-aikatyön välisen palkan ero pienenee koko ajan, jolloin siinä on myös negatiivinen kannustin toiseen suuntaan. Sen takia en kannata missään nimessä sitä, että pysyvästi nostettaisiin tämä suojaosa 300 eurosta 500 euroon. Se on ihan tarkoituksenmukainen harkinta ollut, että se on aikoinaan 300 euroon tehty. Voi olla, että joku indeksikorotus on tarpeen, mutta ei tällainen korotus. Mutta nyt kriisitilanteessa on eri asia, koska nythän on sinänsä tärkeää, että mahdollisimman moni suomalainen olisi osa-aikatyössä ja pysyisi sitä kautta kiinni yhteiskunnassa. Eli kannatan kyllä tätä hallituksen esitystä mutta en sitä, että tämä järjestelmä muutettaisiin pysyväksi.

16.04 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Kiitoksia ministerille asian esittelystä. Sinänsä on minusta oikeinkin hyvä asia, että hallitus on hakenut laaja-alaisesti näitä toimenpiteitä, miten työn vastaanottamisen kannusteita voidaan tässä poikkeuksellisessa tilanteessa lisätä, mutta en malta olla kommentoimatta täällä kollegoiden jo esille nostamia asioita.

Sinänsä minusta tämä työttömyysturvan ja asumistuen suojaosa on ollut toimiva ja tarpeellinen muutos, mikä on ollut sen viisi—kuusi vuotta voimassa, mutta se on ikään kuin luotu tähän meidän nykyisen kaltaiseen sosiaaliturvajärjestelmään. Niin pitkään, kun me emme tee sosiaaliturvaan laajempaa uudistusta, joka aidosti poistaa nämä kannustinloukut ja jossa käytännössä ihmiselle tulee aito kannustin aina ottaa sitä työtä vastaan, on se sitten lyhytaikaista tai pitempiaikaista, siirtyä ensin sinne osa-aikatyöhön tai sitten siitä suoraan kokoaikaiseen työhön, niin tällaiset elementit ovat tarpeellisia. Mutta tietenkään pysyvästi niitä ei pidä ottaa käyttöön.

Täällä esityksen vaikutusarvioinnissa tuodaan esille myös tämä kolikon kääntopuoli ja todetaan, että mahdollisten myönteisten vaikutusten kääntopuolena suojaosan korottami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

nen heikentää kannustimia siirtyä osa-aikatyöstä kokopäivätyöhön. Tietysti nähtäväksi jää, mitkä lopulta ovat tämän esityksen vaikutukset, mitä se tulee vaikuttamaan aidosti siihen, että ihmisten kannattaa työtä ottaa vastaan. Täällä edustaja Purra toi hyvin esille myös sen, että nyt tämä asumistuen suojaosan korotus on jätetty pois. Oikeastaan voisin kysyä ministeriltä: mikä perustelu on ollut tässä, että olette päätyneet esityksen laatimaan tältä osin?

Herra puhemies! Totean loppuun sen, että nämä määräaikaiset muutokset ovat toki nyt sitten varmasti perusteltuja. Vaikutukset tulemme näkemään myöhemmin. Mutta kyllähän tämä maa huutaa sitä, että tämä meidän nykyinen sosiaaliturvajärjestelmämme, joka ei kyllä monelta osin kannusta ihmisiä millään tapaa ottamaan työtä vastaan... Meillä on erittäin korkea rakenteellinen työttömyys Suomessa verrattuna ihan EU-tasoonkin. Minä en halua missään tapauksessa syyttää työttömiä, vaan siis kyllä pääosin syy on tämän järjestelmän ja kerta kaikkiaan siinä, että työttömän ihmisen ei monessa tilanteessa kannata sitä työtä ottaa vastaan.

Toisena kysymyksenä ministerille: miten tämä sotu-uudistuksen eteenpäinvienti sujuu? Myös hallituksen asettaman työllisyystavoitteen osalta on tärkeää nimenomaan se, että rakenteellista työttömyyttä saadaan painettua alaspäin, ja siellä nimenomaan sosiaaliturvaan ja työttömyysturvaan liittyvät kysymykset ovat isoja tekijöitä, joten mitä tälle uudistukselle kuuluu? Ja toivottavasti nyt seuraavien vuosien aikana myös saadaan siellä sitten jo tehtyä valmista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Asian käsittelyyn varattu aika näyttää kuluvan umpeen. — Ministeri Pekonen, olkaa hyvä.

16.07 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustajia erittäin hyvästä ja rakentavasta keskustelusta.

Sosiaaliturvan uudistus selvästi nousee esiin myöskin tässä keskustelussa, ja sille todellakin on tarvetta. Edustaja Marttinen kysyi, mitä sosiaaliturvauudistukselle kuuluu. Kaikesta huolimatta tänä keväänä huhtikuussa työ parlamentarisessa ryhmässä on saatu käyntiin, ja kuten edustaja, niin myöskin itse toivon, että sieltä nopeasti saadaan myöskin jotain valmista ehkä esittelyyn. Toki työ on todella pitkäjänteistä, mutta jos saadaan pieniä paloja pienin askelin.

Tässä keskustelun alkupuolella edustaja Essayah ja myöskin edustaja Marttinen toitte hyvin esiin näitä kannustinkysymyksiä. Niihin on syytä perehtyä syvemmin myöskin sosiaaliturvan kokonaisuudistuksessa, kuten todettu, ja se työ on nyt sitten käynnissä. Tässä ryhmässä nimenomaisesti parlamentarisesti käydään läpi kaikkien puolueiden esiin nostamia ongelmia, joita nyt tässäkin keskustelussa aika monta on nostettu esiin.

Edustaja Purra, kuten myös edustajat Saramo ja Marttinen nostivat esiin tämän asumistuen suojaosuuden. Tätä ei lähdetty muuttamaan, koska Kansaneläkelaitoksen arvion mukaan väliaikaisena muutoksena tämä olisi ollut toimeenpanon kannalta äärimmäisen haasteellinen. Tätä asiaa on kuitenkin syytä jatkossa tarkastella, mikäli esimerkiksi tässä sosiaaliturvauudistuksessa päädytään tekemään pysyviä muutoksia näihin suojaosiin.

Varmasti osa näistä muutoksista, jotka nyt on säädetty väliaikaisesti tämän epidemian vuoksi, on sellaisia, joita voitaisiin harkita myöskin pysyviksi elementeiksi meidän sosiaaliturvaamme, ja siksi näiden muutosten vaikutuksia onkin syytä nyt erityisen tarkasti seurata, koska siitä saamme myöskin sitten työkaluja tähän meidän käynnissä olevaan sosiaaliturvan uudistukseen. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.10.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.55.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn 5. asiakohdan käsittelyä. Keskustelu jatkuu.

16.55 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä kysymys on kahdesta asiasta: työttömyysturvan suojaosan tilapäisestä nostosta ja liikkuvuusavustuksen perusteiden parantamisesta myöskin väliaikaisesti. Itse kannatan molempia asioita.

Työttömyysturvan suojaosahan asetettiin tammikuussa 2014, ja silloin jo pohdittiin, millainen vaikutus tällä suojaosalla on henkilöiden motivaatioon ottaa vastaan työtä. Merkittävää vaikutusta sillä ei varmaankaan ole ollut, mutta tietenkin työttömyyden pitkittyessä voi olla, että ihminen ikään kuin vieraantuu työelämästä eikä välttämättä enää sitten lähde hakemaan töitä, jos tuntuu siltä, että saman rahan saa mitään tekemättäkin. Mutta tämän suojaosan tarkoitushan oli alun alkaen vaikuttaa sillä tavalla, että nimenomaan työtä kannattaisi ottaa silloinkin, kun kyse on pienistä töistä tai hyvin lyhytaikaisista töistä. Sen ajatus on se, että kun se suojaosuus oli 300 euroa, niin vasta ylittävä määrä vaikuttaa työttömyysetuuden määrään, jolloin 50 prosenttia bruttotulosta pienentää maksettavaa etuutta. Nyt tässä esityksessä esitetään, että tämä 300 euroa nostettaisiin tilapäisesti 500 euroon. Tämän on arvioitu lisäävän työttömyysturvamenoja 25 miljoonaa euroa. Nyt jos katsotaan tämän päivän työttömyyslukuja, niin meillä on lomautettuna kokoaikaisesti melkein 162 000 ihmistä ja yt-neuvotteluilmoituksia on tullut koskien yli puolta miljoonaa työntekijää, eli me puhumme suuresta joukosta ihmisiä, johon tämä uudistus voi vaikuttaa.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä tuoda esiin sen, että jo muutama vuosi sitten teetin eduskunnan tietopalvelussa laskelman siitä, että mitä jos tätä suojaosaa nostettaisiin 300:sta 500 euroon. Tein sen myös sillä tavalla, että se nostettaisiin ikään kuin lineaarisesti riippuen siitä, mikä on ollut henkilön ansiotulon taso ennen työttömäksi jäämistä, koska tuo suojaosa 300 euroa voi merkitä 1 500 euroa saaneelle erilaista summaa kuin vaikkapa 3 500 euroa saaneelle. Eli pitäisikö sen suojaosuuden olla jollain tapaa riippuvainen aiemmasta palkkatasosta — se on yksi asia, jota toivoisin, että sosiaali- ja terveysministeriössä pohdittaisiin.

Olen sitä mieltä, että sitten kun tämä kausi on ohi, tämä väliaikainen kokeilu [Puhemies koputtaa] on ohi, niin otettaisiin opiksi siitä, mitä tästä kaudesta on nyt saatu ja [Puhemies koputtaa] pohdittaisiin näitä erilaisia malleja, joilla tätä suojaosaa voitaisiin nostaa jatkossa ehkä pysyvästikin.

16.58 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeriölle valmistelusta. Tämä on tärkeä työkalu tähän työllisyystilanteeseen ja erityisesti kausityövoiman osalta. Kiitos myös, että laajasti työmarkkinajärjestöjä on kuultu tässä valmistelussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

Tänäänhan tulivat uudet työttömyysluvut. Luvut ovat tietysti synkkiä, ja näitä työkaluja tässä tilanteessa tarvitaan, mutta kyllähän tämä huhtikuun lukujen tuplaantuminen täysin näistä koronarajoitteista johtuu, ja se on aivan ymmärrettävissä. Positiivistahan siellä on se, että vaikka työllisyysluvut ovat synkkiä, niin kuluttajien ja yritysten luottamus toukokuussa näyttää selvästi pilkahduksia paremmasta. Kyllä näillä kaikilla hallituksen toimenpiteillä, niin yrityspaketeilla kuin sitten näillä työllistämistoimenpiteillä, tähän ilmapiiriin parantamiseen on selvä vaikutus. Mikä positiivista, niin myös kuluttajien luottamusindikaattori on viime viikkoina kääntynyt huomattavasti parempaan suuntaan, ja juuri tällä tulevaisuudenuskon parantamisella me tämän kriisin selätämme.

No, nyt käsittelyssä oleva työttömyysetuuden sovittelun suojaosan väliaikainen korotus tukee erityisesti osa-aikatyötä ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista. Miksi tämä on tärkeää just osa-aikatyön osalta? Sovittelun ansioturvan saajista 69 prosenttia on osa-aikatyöntekijöitä, 69 prosenttia, ja minusta tämä on hyvä täsmäase erityisesti siihen.

Tärkeää on myös tämä liikkuvuusavustuksen päivittäminen, voisi sanoa, sieltä kolmesta kahteen tuntiin. Sinänsähän tämä liikkuvuusavustus ei ole työkaluna ollut sitä, mihin se aikoinaan tarkoitettiin, ja ihan ymmärrettävistä syistä, mutta ehkä tämä esitys nyt sitten voi nostaa pikkuisen sen profiilia ja nostaa ainakin keskusteluun, ja se on varmaan tämän kausityövoiman osalta ihan hyvä työkalu.

Uskon, että näillä työkaluilla nyt tuetaan tätä kausityövoimaa ja laajemminkin työn vastaanottamista erityisesti marjatilojen ja maatalouden puolella mutta myös muutenkin. Kaikki lisätyökalut, mitkä työllisyyden parantamiseksi ovat tarpeen, ovat kyllä nyt tässä tilanteessa tuiki tärkeitä.

17.01 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille tästä hyvästä esityksestä.

Edustaja Eskelinen nosti esille liikkuvuusavustuksen, ja ministeri itsekkin puheenvuorosaan totesi, että tietoisuus siitä on ollut aika heikkoa. Onko, ministeri, teillä ajatuksia siitä, miten tätä tietoisuutta nyt voitaisiin lisätä, jotta ihmiset myöskin löytäisivät sinne arkeen ja työn vastaanottamiseksi tietoisuuden tästä liikkuvuusavustuksesta? Voimme tehdä täällä kyllä muutoksia, mutta se, miten ne sitten käytännössä lähtevät elämään, riippuu esimerkiksi tämän tietoisuuden lisäämisestä, ja haluaisin kuulla ministeriltä, mitä ajatuksia teillä ministeriössä on sen osalta.

Mitä sitten tulee itse tähän esitykseen suojaosan korotuksesta, niin mielestäni korotus on merkittävä yksilön kannalta. Muistan aikoinaan, että kun nimenomaan suojaosuus lähti tulemaan lainsäädäntöön, niin oli paljon niitä tilanteita, joissa esimerkiksi vaikka osa-aikainen postin jakaminen heikensi henkilön taloustilannetta. Sitä kautta tietenkään ei oikeastaan ole edes kysymys siitä, että ihminen ei haluaisi vastaanottaa sitä työtä, vaan taloudellisesti yksinkertaisesti ei siihen ollut valmiutta, ja sen takia suojaosuuden tuleminen aikoinaan oli merkittävä asia. Mutta ajattelen aivan samanlaisesti kuin, taisi olla edustaja Kauma, joka nosti esille sitä, että tämän myötä kun suojaosuutta nyt vielä korotetaan, niin varmasti olisi tarpeen tutkiskella, mikä vaikutus sillä käytännössä on ihmisten arkeen ja työn vastaanottamiseen. Kaikki toimet, joilla työn vastaanottamista voidaan lisätä ja helpottaa, ovat tervetulleita.

Sen verran tässä aikaisemmassa keskustelussa on kyllä korjattavaa, että itse asiassa uusimpien analyysien mukaan porkkana tai keppi ei olisi se ratkaiseva asia työttömyydestä työhön pääsyssä, vaan ensisijaisesti tuki ja apu. Ja niin tässäkin: vaikka nostamme suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

jaosuutta, tärkeää on, että myöskin työttömät saavat sen tuen ja avun, mitä kautta he sitten voivat löytää sinne työn syrjään kiinni. Tämä asia pitäisi myös nivoa yhteen tällaisen korotuksen yhteydessä.

Mutta vielä lopuksi kysyisin ministeriltä: Miten tämä suhteutuu nyt muihin etuuksiin, esimerkiksi toimeentulotukeen? Jätetäänkö tämä korotettu suojaosuus huomioimatta toimeentulotuessa? Asumistuesta täällä onkin jo puhuttu, mutta miten on toimeentulotuen osalta?

17.04 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Myös minä haluan tässä kehua, että hieno esitys, ja kiittää ministeri Pekosta siitä, että tämä nyt tuodaan eduskuntaan.

Koronan takia tosiaan tämä työttömäksi joutuneiden ja lomautettujen tilanne on akuutti. Tänään uutisoitiin Uudeltamaalta, että työttömien työnhakijoiden määrä on tässä huhtikuussa lähes 80 000 ihmistä enemmän kuin vuosi sitten eli kasvua on yli 100 prosenttia, ja lomautettujen osalta nyt huhtikuussa verrattuna vuoden takaiseen yli 3 400 prosenttia enemmän. Ja sitten toisaalta, niin kuin kuultiin esittelyssä, on myös niin, että näitä avoimia työpaikkojakin on.

Mihin tällä sitten pyritään? Itse ymmärrän niin, että tällä nyt nimenomaan pyritään tukemaan ja kannustamaan niitä ihmisiä, jotka ovat työnsä menettäneet tai ovat lomautettuihin, pyritään auttamaan siinä työllistymisessä ja parantamaan niitä taloudellisia mahdollisuuksia työllistyä eli lisäämään työllistymisen kannusteita. Ja kuten täällä todettiin, niin tässä tilanteessahan tämä on aivan äärimmäisen tärkeää.

No, sitten tähän suojaosaan, joka siis käytännössä tarkoittaa sitä rahasummaa, jonka työn saa ansaita ilman, että se vaikuttaa työttömyyspäivärahaan. Sitä tässä nyt siis esitetään nostettavaksi 300 eurosta 500 euroon. Itse olen sitä mieltä, että tämä on hyvä asia, ja tämän on ollut vasemmistoliiton esitys jo aiemminkin. Olen nähnyt, että tätä on nostettu esille jo aiemmin. Tämänkin parantaa tosiaan sitä työttömyysturvaa saavien asemaa ja helpottaa työn vastaanottamista. Nythän tässä toki kyse on väliaikaisesta nostosta. Itse ajattelen, että se voisi olla vaikka pysyväkin nosto, että meillä olisi korkeampi tämä suojaosa, jonka saa ansaita, mutta totta kai se on väliaikaisenakin hyvä uudistus.

Sitten tuli esille tämä sosiaaliturvan kokonaisuudistus, ja aivan niin, sehän meillä tässä tosiaan on edessä, ja toivottavasti siinäkin sitten osaltaan liikutaan tällaiseen suuntaan, mitä täällä on kuvattu: pois sanktioista ja rankaisemisesta ja kyykyttämisestä ja kannustinloukoista siihen suuntaan, että annetaan sitä apua ja tukea ja kannusteita — tällainen positiivinen ihmiskuva, mihin ainakin itse uskon. Mutta kuten ministeri hyvin totesi vastauspuheenvuorossa, [Puhemies koputtaa] niin tästä saadaan nyt sitä hyvää tietoa myös sitä työtä varten.

17.07 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean sen, että tähän liittyy tietysti nyt koronaan ja on tilapäinen muutos ja on sinne lokakuun loppuun asti voimassa. Se tietysti kertoo myös siitä, että tätä ei ole tehty normaalin valmistelun mukaisesti — ei ole ollut lausuntokierroksia, vaan tämä on pikaisesti tänne tuotu. Ja edustan myös sitä kantaa tietysti, että se lainsäädäntö, mitä tehdään koronan myötä, ei voi olla toistaiseksi voimassa olevaa tai pysyvää, vaan sen pitää olla väliaikaista.

Tästä kiireellisyydestä: Haluan sen tässä nyt todeta, kun meillä on useamman kuukauden ajan ollut kiireellisiä esityksiä, että kyllä tässä talossa ja valiokuntatyössä alkaa tämä kiire myös tuntua. On harmillista, että edustajat kokevat, että ei ehdi välttämättä perehtyä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

riittävällä tavalla näihin asioihin, jotka eivät sinänsä ole ihan yksinkertaisia, mutta totta kai halutaan viedä niitä myös eteenpäin ja ymmärretään tämä tarve kaiken kaikkiaan.

Sen haluan todeta ensinnäkin tästä suojaosan nostosta, että tässähän taustalla on erityisesti tämä maatalouden kausityövoima-asia. Tietystikään tällainen muutos ei voi olla toimialariippuvainen, sen pitää sitten koskea kaikkia työttömiä, ja se on minusta kaikella tavalla aivan oikein. Tämä muutoshan on myös yrittäjille mahdollista toisin kuin tuo liikkuvuusavustus.

Täällä äsken muisteltiin jo sitä, mistä lähtien on ollut tämä suojaosan korotus, tämä 300 euroa. Vuosi taisi olla tosiaan 2014, mutta muistaakseni kertaakaan ei ole suojaosaa korotettu. Se on ollut sen saman verran, mitä silloin aikanaan säädettiin, ja varmasti on aiheellista katsoa tässä tilanteessa, vuonna 2020 — ja kun tässä on tämä väliaikainen muutos kysymyksessä — että tähän tehdään myös tämä korotus. Sitä toki itse pohtii, mitä vaikutuksia tällä on työmarkkinoihin. Ei saa olla niin, että tämä työttömyysturvan ja suojaosan yhteys estäisi ottamasta vastaan kokoaikaista työtä.

Samalla tavalla mietin myös tätä sosiaaliturvauudistusta. Se työhän on lähdössä käyntiin, ja kiitos siitä, että saan olla siinä työssä mukana. Ajattelen niin, että kun komitealla on seitsemän vuoden aika, niin sen pitäisi pystyä olemaan ratkomassa myös koronan jälkeisiä, koronasta johtuvia ongelmia ja sillä tavalla ehkä myös tukemaan hallituksenkin työtä, vaikka se ei ole hallituksesta riippuvainen vaan on parlamentaarinen komitea. Yksi asia, jossa se erityisen tärkeätä olisi, on nimenomaan tämän sosiaaliturvan ja palkkatyön yhteensovittaminen, niin että mahdollisimman monen ihmisen pystyisi saamaan työn syrjään kiinni tässä koronakriisin aikana ja varsinkin sen jälkeen.

17.10 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle tästä kannatettavasta esityksestä. Todella lämpimästi kannatan näitä muutoksia työttömyysturvalakiin, ja erityisen tarpeellisenä pidän suojaosuuden nostamista. Työttömyysetuuden suojaosaa korotetaisiin tosiaan väliaikaisesti nykyisestä 300 eurosta 500 euroon kuukaudessa, ja tärkeänä tarkoituksena on parantaa työttömien taloudellista turvaa osa-aikatyössä tai lyhytkestoisessa työssä sellaisessa tilanteessa, jossa kokoaikatyötä ei ole vielä tarjolla.

Itse luotan siihen, että suojaosan nostaminen vahvistaa työnteon kannustimia, ja kun tämä akuutti vaihe on ohi, niin yhdyn niihin puheenvuoroihin täällä, joissa korostettiin sitä, että niitä kokemuksia on syytä kerätä ja arvioida sitä, olisiko tätä suojaosuutta tarpeen nostaa pysyvästi. Itse pohdin myös sitä, mitä edustaja Vehviläinen tuossa nosti esille, mitkä ovat vaikutukset sitten kannustimiin ottaa vastaan kokopäivätyötä. Myöskin tätä on tosiaan tärkeää arvioida. Se, että kausityövoiman saatavuudessa on ollut Suomessa näin vakavia ongelmia tämän koronakriisin johdosta, on osoitus siitä, että työnteon kannustimet eivät ole Suomessa kohdillaan. Kyllähän tämä viestii siitä, että tätä sosiaaliturvauudistusta täytyy viedä kunnianhimoisella aikataululla eteenpäin, ja toivonkin, että hallitus sitä siitä alkuperäisestä aikataulusta edelleen nopeuttaisi, jotta saamme Suomessa sosiaaliturvan, työttömyysturvan laajemminkin sellaiseen kuntoon, että työtä kannattaa joka tilanteessa ottaa vastaan, ahkeruus aina kannattaa.

Nyt kun ministeri on paikalla, niin haluan lisäksi nostaa esille yhden työttömyysturvaan liittyvän vakavan ongelman, joka myös mediassa on noussut esille. Kysyin tätä, ministeri, teiltä myös Twitterissä. Helsingin Sanomat kertoi muusikosta, joka on elättänyt itsensä kaksikymmentä vuotta omalla työllään keikoilla, ja hän on maksanut kymmenen vuotta työttömyyskassan jäsenyyttä. Kaikki työt, mitä hän on tehnyt kahdenkymmenen vuoden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

aikana, hän on tehnyt palkansaajana verokortilla. Tällä muusikolla ei ole Y-tunnusta eikä mitään muutakaan yritysmuotoista toimintaa, ja hänen ansiosidonnaisensa on eväty sillä perusteella, että hän oli hakemuksessaan kertonut, että hän toisinaan säveltää. Tässä tilanteessahan ei ole mitään järkeä. Tiedustelenkin teiltä, ministeri: eikö muusikoiden ja muiden esiintyjien työttömyysturva pitäisi pistää tältä osin nyt kiireesti kuntoon, kun otetaan huomioon, että koronakriisi on erittäin vahvasti koskettanut juurikin muusikoita ja muita esiintyviä taiteilijoita? Täytyy olla niin, että jos on palkansaajana työnsä tehnyt, työttömyyskassan jäsenyyden maksanut eikä ole yritysmuotoista toimintaa, niin silloin työttömyysturva myöskin toimii.

17.13 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille keskustelusta. Keskustelu jatkui yhtä rakentavana kuin ensimmäiselläkin puoliskolla, ja hyvin myöskin tässä keskustelussa nousivat nämä sosiaaliturvan ongelmakohdat ja monet pulmakohdat esiin, joita tuossa ensimmäisenkin osion aikana läpikäyntiin.

Sosiaaliturvakomitean aikataulusta todettakoon edustaja Vestmanille tässä heti, että vaikka me olemme nyt aikatauluttaneet sen komiteatyöskentelyn kahdeksaksi vuodeksi — kahden vaalikauden, hallituskauden, ajalle — niin se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että koko työn tarvitsisi olla valmista, kun sieltä jotain tuodaan ulos. Ja kuten tässä edustaja Vehviläinen hyvin totesikin esimerkiksi tästä sosiaaliturvan ja palkkatyön yhteensovittamisesta, niin se on yksi niistä tärkeistä asioista, jonka itse toivoisin saatavan sieltä nopeasti myöskin etenemään, mutta kuten todettua, työ on parlamentaarista eikä niinkään minun käsissäni.

Edustaja Kauma nosti tuossa omassa puheenvuorossaan voimakkaasti esiin myöskin vaikutusten arvioinnin näitten väliaikaisten toimien osalta, ja myöskin edustaja Salonen kiinnitti tähän huomiota — ja itse asiassa varmasti te kaikki. Se on äärimmäisen tärkeää, ja sen takia me nimenomaan haluamme perehtyä näihin vaikutuksiin erityisellä tarkkuudella, seurata niitä, seurata niitä myöskin työmarkkinoiden näkökulmasta, sekä niitä hyviä että huonoja vaikutuksia, jotta me voimme sitten näitä kokemuksia hyödyntää siinä sosiaaliturvan uudistamisen komiteatyössä. Sitä kautta saadaan myöskin tämmöistä konkreettista kokemusta — näitä asioita on kuitenkin esitetty täällä salissa useammin, mutta nyt päästään niitä väliaikaisesti myöskin kokeilemaan. Ja varmasti myöskin tämä edustaja Kauman esiin nostama suojaosan tuloriippuvuus, se, että se voisi olla jotenkin tuloista riippuvainen, on hyvä esimerkki siitä, että tätä asiaa voitaisiin siellä käsitellä.

Edustajat Eskelinen ja Salonen kiinnittivät huomiota tähän liikkuvuusavustukseen, ja se todella on erittäin huonosti tunnettu työn vastaanottamisen tuki, ja en tiedä, miten tästä nyt konkreettisesti lähtisin ikään kuin kertomaan ihmisille. Meidän täytyy varmasti tehdä sosiaali- ja terveysministeriössä työ- ja elinkeinoministeriön ja myöskin työvoimahallinnon kanssa siinä yhteistyötä, jotta me saamme tämän avustuksen tunnetuksi. Toivon, että myöskin tämä julkinen keskustelu ja tämä pieni muutos nyt tähän avustukseen toisivat jotenkin tunnettuutta tälle tukimuodolle, jotta tästä voitaisiin sitten myöskin tiedottaa työttömille henkilöille.

Edustaja Saloselle vastaan vielä tuohon toimeentulotukiasiaan, että tämä suojaosan korotus ei välttämättä nyt valitettavasti tuo vastaavaa hyötyä toimeentulotuen saajille, ja tästä syystä onkin äärimmäisen tärkeää, että hallitus on sitoutunut uudistamaan toimeentulotukea tällä kaudella ministeri Kiurun johdolla. Ja myöskin se, että toimeentulotukiriippuvuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2020 vp

den vähentäminen on yksi meidän sosiaaliturvan kokonaisuudistuksemme tavoitteista, on tärkeää.

Puhemies! Ihan lopuksi vastaan vielä edustaja Vestmanille kysymykseen tästä muusi-
kosta, Helsingin Sanomien jutusta, jonka itsekin luin. Totean, että tähän asiaan — luin tä-
män jutun — on perehdyttävä. On juuri näin kuin totesitte, että jos ihminen kuuluu työttö-
myyskassaan, on sinne maksanut eikä harjoita yritystoimintaa, niin hänen pitäisi olla oi-
keutettu työttömyysturvaan. Perehdyn tähän asiaan. [Heikki Vestman: Kiitos!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.